

Talma Instituut nieuwsbrief – juni 2024

Inhoud

Voorstellen nieuwe Talma-onderzoeker
Nieuwe reeks Talma Kennissessies
Mini-symposium praktijkvariatie
Conferentiebijdragen Talma onderzoekers
Onderzoeksresultaten uitgelicht

Voorstellen nieuwe Talma-onderzoeker

Samenwerking in de gezondheidszorg

Galina van der Weert is sinds januari 2024 onderzoeker bij het Talma Instituut. In haar proefschrift onderzocht zij de samenhang tussen governance en netwerkstructuur in gezondheidszorgnetwerken. Ze bekeek samenwerking in de zorg door een gecombineerde lens van netwerktheorie en organisatiepsychologie: zo onderzocht ze hoe onderlinge vergelijking van investering en uitkomsten ervoor zorgt dat organisaties wellicht minder enthousiast zijn over het succes van het network. Momenteel is ze betrokken bij een onderzoeksproject van de afdeling Verloskundige Wetenschappen. Samen met een promovendus onderzoekt ze variaties in de organisaties van integrale geboortezorg. Het doel van dit onderzoek is om te achterhalen welke werkzamen elementen in organisatie en netwerkstructuur ervoor zorgen dat samenwerking meer of minder succesvol is. Voor Galina is samenwerking met maatschappelijke partners erg belangrijk.

Deze boodschap voert ze ook door in het Wellbeing @ Work lab waar ze momenteel lab director is. In de komende jaren gaat Galina door op hetzelfde thema; ze gaat samen met een collega van de Radboud Universiteit onderzoek doen naar de relatie tussen machtsdynamieken en financieringsmechanismen in geboortezorgnetwerken.

Nieuwe reeks Talma Kennissessies

Vanaf september 2024 start er een nieuwe reeks Talma Kennissessies, in de vorm van online webinars. Hieronder vindt u de planning tot en met maart 2025.

Datum en tijd	Onderwerp en sprekers
Donderdag 5 september 2024, 10:00-11:30 uur	Strategisch gedrag bij contractering van zorgaanbieders <i>Piet Stam, themaleider Prikkels in de zorg, Kati Gaspar, CPB, Jolijn Jonker, ONVZ</i>
Donderdag 19 september 2024, 11:00-11:30 uur	Coronacrisis: uitstel, afstel of substitutie van operatieve zorg? <i>Xander Koolman, onderzoeker Prikkels in de zorg</i> <i>Overige sprekers kondigen we nog aan.</i>
Dinsdag 22 oktober 2024, 14:00-15:30 uur	Op welke manieren dragen volgeleid en congruentie al dan niet bij aan versnelling van regionale transformatie? <i>Duco Bannink, themaleider Governance van zorgintegratie</i> <i>Overige sprekers kondigen we nog aan.</i>
Donderdag 5 december 2024, 13:00-14:30 uur	AI in de zorg <i>Sierk Ybema, themaleider Nieuwe organisatiestructuren in de zorg</i> <i>Bas Becker, promovendus AI in de zorg</i> <i>Overige sprekers kondigen we nog aan.</i>
Donderdag 13 februari 2025, 10:00-11:30 uur	Sturingsmogelijkheden van verzekeraars <i>Piet Stam, themaleider Prikkels in de zorg, Duco Bannink, themaleider Governance van zorgintegratie, Lieke Boonen, strategisch adviseur Pharos</i>
Donderdag 6 maart 2025, 10:00-11:30 uur	Verzorgenden Individuele Gezondheidszorg (IG): In gesprek over de grootste beroepsgroep in de langdurige zorg <i>Sierk Ybema, themaleider Nieuwe organisatiestructuren in de zorg, Marieke van Wieringen, onderzoeker positie beroepsgroep verzorgenden IG</i> <i>Overige sprekers kondigen we nog aan.</i>

In het voorjaar van 2025 volgen nog meer kennissessies, op nog te bepalen data, over onderstaande onderwerpen:

Onderwerp: Passende zorg en risicoverevening Spreker: <i>Piet Stam, themaleider Prikkels in de zorg</i>
Onderwerp: Wordt innovatie bekostigen wel mogelijk in de ZvW? Spreker: <i>Eric van der Hijden, themaleider Passende zorg</i>
Onderwerp: Virtual Wards en positioning dynamics Spreker: <i>Duco Bannink, themaleider Governance van zorgintegratie</i>
Onderwerp: GGZ bij depressie [adhv casus] Spreker: <i>Eric van der Hijden, themaleider Passende zorg</i>

Nieuwsgierig geworden en wil je meedoen?

Meld je dan nu al aan door een mail te sturen naar talma.instituut@vu.nl. Met in het onderwerp: 'Aanmelding Kennissessie 'xxxxxxx'. Na aanmelding ontvangt u een Teams link via Outlook.

De webinars zijn vrij toegankelijk. Je kunt je per keer aanmelden.

Eerder in contact over de genoemde onderwerpen?

Als je eerder al met een Talma onderzoeker in contact wil komen over een onderwerp van een kennissessie, stuur dan een mail naar talma.instituut@vu.nl. We gaan graag in gesprek.

Mini-symposium praktijkvariatie

Vrijdag 6 september 10:30, faculteit Medische Wetenschappen VU

Waarom krijgt een patiënt in ziekenhuis A een andere behandeling dan in ziekenhuis B? Variatie in de behandeling van een patiënt met dezelfde aandoening, praktijkvariatie genoemd, is niet uniek. Het is een wijdverbreid fenomeen dat al decennia bekend is en waar veel onderzoek naar is verricht. Ongewenste praktijkvariatie uit zich in over- en onderbehandeling. Bij overbehandeling wordt een patiënt behandeld zonder dat dit gezondheidswinst oplevert. Bij onderbehandeling wordt een patiënt een gewenste behandeling onthouden.

Ongewenste praktijkvariatie (over- en onderbehandeling) heeft belangrijke consequenties. Allereerst en vooral: de patiënt krijgt niet altijd de meest optimale zorg. Daarnaast is ongewenste praktijkvariatie vanuit maatschappelijk perspectief ongewenst omdat het hogere (vermijdbare) zorgkosten met zich meebrengt. Ook krijgen we steeds meer te maken met personeelstekorten, waardoor niet alle zorg geleverd kan worden. Dit maakt het des te urgenter om overbehandeling te reduceren.

Maar hoe maken we deze slag? Onderzoek naar praktijkvariatie richtte zich aanvankelijk voornamelijk op het identificeren ervan (wat is bijvoorbeeld het keizersnedepercentage in regio Amsterdam versus regio Groningen?). Vervolgens werd de vraag gesteld: waarom komt deze praktijkvariatie voor? De vraag die nu veel meer centraal staat is: hoe kunnen we praktijkvariatie reduceren? Het promotieonderzoek van Maarten Vink richtte zich op de vraag hoe resultaten van praktijkvariatie onderzoek direct in de praktijk konden worden gebruikt als feedbackinformatie voor artsen. Maar is het ontsluiten van deze informatie in het publieke domein niet ook voor meerdere stakeholders belangrijk?

Tijdens dit mini-symposium zal de reductie van ongewenste praktijkvariatie vanuit verschillende invalshoeken worden benaderd. Wat is de rol van de patiënt in de reductie van ongewenste praktijkvariatie? Hoe sturend moet een zorgverzekeraar zijn in de reductie van ongewenste praktijkvariatie, bijvoorbeeld bij zorginkoop? En wat is de rol van het Zorginstituut en de overheid in deze discussies?

Graag nodigen wij u uit om bij dit mini-symposium aanwezig te zijn. Hieronder vindt u het programma en de link waar u zich kunt inschrijven.

10:30 Inloop, zaal Atrium, Faculteit Medische Wetenschappen

11:00 – 12:30 Symposium, sprekers:

- Dhr. Sjaak Wijma, voorzitter raad van bestuur Zorginstituut Nederland
- Dhr. Arthur Schellekens, directeur-bestuurder Patientenfederatie Nederland
- Mw. Angela de Ruiter, manager Medisch Specialistische Zorg & Kwaliteit Zorgverzekeraars Nederland

12:30 – 13:15 Lunch

13:45 Promotie Maarten Vink

Inschrijven via onderstaande link: <https://forms.gle/dErJZ4WaHsDYj1sB7>

Conferentiebijdragen Talma onderzoekers

Conferentie Risicoverevening

Op 26 januari 2024 was Piet Stam, themaleider Prikkels in de Zorg, panellid bij de feestelijke kick-off van het Wetenschappelijk Platform Risicoverevening (WPR). Het WPR, een initiatief van ESHPM en ZN, bevordert wetenschappelijk onderzoek en kennisdeling voor de evaluatie en doorontwikkeling van het Nederlandse risicovereveningssysteem. Piet is door het WPR ook gevraagd om als expert bij te dragen aan de evaluatie van het risicovereveningsmodel 2024/2025.

Conferentie “Een nieuwe generatie ouderen langer thuis”

Op 12 juni jl. vond de conferentie Een nieuwe generatie ouderen langer thuis plaats. Onderzoekers van het Talma Instituut werkten aan twee sessies mee: ‘Ziek van regels en financiering’ en ‘Jong gedaan, oud geleerd. Wie zijn de verpleegkundigen en verzorgenden in de ouderenzorg?’.

Marcel Canoy en Duco Bannink verzorgenden samen met Frans van Zoest (Vilans) een zeer interactieve workshop getiteld ‘Ziek van regels en financiering’. Duco hield als ‘specialist regels en financiering’ een inleiding over (de noodzaak van) domeinoverstijgende samenwerking en de aard van knelpunten in de regelgeving en financiering daarbij. Deelnemers aan de sessie konden zich vervolgens melden met klachten en/of ziekteverschijnselen in relatie domeinoverstijgende samenwerking en financiering. Frans deed als ‘POH’ door middel van triage de ernst van de klacht, en bepaalde wie er op plenair ‘spreekuur’ mocht komen. Marcel Canoy, initiatiefnemer van het ‘Loket voor zorgzame buurten’ was dienstdoende arts. Nadat de ‘patient’ diens vraag had voorgelegd, kon Marcel vaak al snel een diagnose stellen en behandelplan bepalen. Deze werden soms aangevuld door Duco en adviezen van lotgenoten en/of ervaringsdeskundigen in de zaal. Door het gebrek aan privacy in het spreekuur, kwamen bovendien direct relevante connecties tussen ‘patiënten’ tot stand. Het spreekuur leverde de deelnemers ideeën en inzichten op om zelf aan de slag te gaan met de klachten en ‘ziekteverschijnselen’ van domeinoverstijgende samenwerking en financiering van zorg en ondersteuning.

Samen met Hugo Schalkwijk (V&VN), verzorgende IG Elly Beunk, voormalig verpleegkundige Tineke van Iersel gaven Sierk Ybema en Marieke van Wieringen een informatieve sessie getiteld: 'Jong gedaan, oud geleerd. Wie zijn de verpleegkundigen en verzorgenden in de ouderenzorg?'. Sierk Ybema stond stil bij de vraag wat (beroeps)identiteit is, hoe wordt het gevormd, waarom is het belangrijk. Marieke van Wieringen besprak vervolgens de noodzaak van eigen en eigentijdse omschrijvingen en beelden van het beroep van verzorgende IG en verpleegkundige: waar huidige leden van deze beroepsgroepen zichzelf en hun dagelijks werk in herkennen. Aan de hand van foto's van verzorgenden IG en hun werk, vertelde Marieke over de kernwaarden van deze beroepsgroep. Vervolgens ging Hugo Schalkwijk in gesprek met verzorgende IG Elly Beunk, voormalig verpleegkundige Tineke van Iersel. Aan de hand van verhalen over vroeger, en veranderingen en constanten door de tijd heen, vertelden zij welke lessen zij gedurende hun carrière in de zorg en met het zelf ouder worden over de zorgverlening leerden. Hieruit volgden belangrijke adviezen voor (beginnend) beroepsbeoefenaren, beleidsmakers en managers in de zorg: 1) kijk naar elkaar om, 2) zorg voor goede (mentale) begeleiding van beginnend beroepsbeoefenaren om hun behoud te bevorderen, en 3) ook in het kader van behoud, ga in gesprek over de duurzame inzet van verpleegkundigen en verzorgenden IG die verminderd inzetbaar zijn voor de directe zorgverlening; zij kunnen als mentor van beginnend beroepsbeoefenaren of andere teamtaken een waardevolle bijdrage in de zorg blijven geven.

Onderzoeksresultaten uitgelicht

Voortgangsrapportage mondzorg: Verminderen van ongewenste mijding van mondzorg vanwege financiële redenen

Elies Wolf (tandarts, gezondheidswetenschapper) en Eric van der Hijden (Talma Instituut, themaleider Passende zorg) hebben onderzoek uitgevoerd naar beleidsinterventies die bewezen effectief zijn in het verbeteren van de toegankelijkheid en betaalbaarheid van tandheelkundige zorg.

In de tweede voortgangsrapportage over mondzorg aan de Tweede Kamer werd dit onderzoek van het Talma Instituut nadrukkelijk genoemd. In het eindverslag wordt gepleit voor een verbetering van de financiële toegankelijkheid van de mondzorg, een versterking van het sociale vangnet, en het verhogen van de aandacht voor mondzorg binnen de publieke gezondheid.

Wolf, E., Ziesemer, K.A. & van der Hijden, E. (2023). *Policy Interventions to Improve the Accessibility and Affordability of Dutch Dental Care. A Scoping Review of Effective Interventions*. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4601444> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4601444>

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2023, 21 december). *2e voortgangsrapportage Projectgroep mondzorg 2022-2024 - Verminderen van ongewenste mijding van mondzorg vanwege financiële redenen*. Rapport | Rijksoverheid.nl. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/12/21/2e-voortgangsrapportage-project-mondzorg-2022-2024>

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2024, 17 mei). *Kamerbrief over eindverslag verkenning mondzorg – Project vermindering mijding van mondzorg om financiële redenen*. Kamerstuk | Rijksoverheid.nl.
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/05/16/kamerbrief-over-eindverslag-verkenning-mondzorg-project-vermindering-mijding-van-mondzorg-om-financiële-redenen>

Zeggenschap als voorspeller van werktevredenheid

In de Nederlandse gezondheidszorg is er steeds meer aandacht voor het belang van zeggenschap. Hierbij is een veelgehoord argument dat medewerkers die hun stem kunnen laten horen, een hogere mate van werktevredenheid ervaren en minder snel de zorg zullen verlaten. Echter, onderzoek dat deze effecten daadwerkelijk aantoon, ontbrak. Om hier verandering in te brengen, hebben Karin Kee, Marieke van Wieringen, Henk Nies en Bianca Beersma (Talma Instituut) een longitudinale survey studie uitgevoerd onder verzorgenden IG. Hoewel er geen verband werd gevonden tussen voice gedrag (de mate waarin verzorgenden IG hun stem laten horen) en bevoegdheid of vertrekintentie, bleek voice wel een belangrijke voorspeller van werktevredenheid te zijn. Een belangrijk inzicht, dat het belang van zeggenschap onderstreept.

Meer lezen? Lees het open access artikel hier:

Kee, K., Van Wieringen, M., Nies, H., & Beersma, B. (2024). The relationships between certified nursing assistants' voice behaviour and job satisfaction, work engagement and turnover intentions: A two-wave survey study. *Journal Of Advanced Nursing*.
<https://doi.org/10.1111/jan.16238>

Overige publicaties van Talma onderzoekers

De Weerd, V., Ybema, S., Repping, S., Van Der Hijden, E., & Willems, H. (2024). Do medical specialists accept claims-based Audit and Feedback for quality improvement? A focus group study. *BMJ Open*, 14(4), e081063. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2023-081063>

Ismail, I., P. J. A. Stam, F. R. M. Portrait, A. van Witteloostuijn, en X. Koolman. (2024). 'Addressing unanticipated interactions in risk equalization: A machine learning approach to modeling medical expenditure risk'. *Economic Modelling* 130 (1).
<https://doi.org/10.1016/j.econmod.2023.106564>

Stam, P., & Hamstra, G. (2023). 'Negatieve effecten van risicoselectie: risicoverevening kan die (nog?) niet pareren'. *VGE Bulletin* 40 (2), 6-10.
https://gezondheidseconomie.org/media/filer_public/94/a0/94a0e28e-55a2-4003-854b-d6495a5034ea/vgebulletin_2023_najaar.pdf

Trottmann, M., P.J.A. Stam, J.S. Visser, en Shuli Brammli-Greenberg. (2023). 'Balancing between competition and regulation in healthcare markets'. *Health Economics, Policy and Law*. <https://doi.org/10.1017/s1744133123000312>.